

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 03.06.1970, sp. zn. 6 Cz 42/70, ECLI:CZ:NS:1970:6.CZ.42.1970.1

Číslo: 3/1971

Právní věta: Ak došlo k neoprávneným zásahom do práv vlastníka veci (§ 132, § 489 O. z.), uloží súd tomu, kto neoprávnené do vlastníckeho práva zasahuje, aby sa týchto zásahov zdržal. Nemožno však ukladať iné povinnosti, ako tie, ktoré smerujú na odstránenie neoprávnených zásahov do práv vlastníka, iba ak by išlo o vážne ohrozenie (§ 417 ods. 2 O. z.) a ohrozený sa domáhal, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie hrozacej škody tomu, z ktorého počínania vážne ohrozenie vzniklo.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 03.06.1970

Spisová značka: 6 Cz 42/70

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Ochrana vlastníckého práva, Vlastnické právo

Předpisy: 99/1963 Sb. § 5

§ 120

§ 132

§ 153

§ 220 40/1964 Sb. § 132

§ 417

§ 43

§ 489

§ 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobca sa domáhal, aby bolo žalovanému uložené vyrúbať jaseň, stojací vedľa žalobcovho domu na pozemku žalovaného, pretože strom tak zmohutnel, že sa opiera o základy domu, čím zapríčiňuje praskanie steny tohto domu a vetvy stromov za vetra bijú do strechy a vylamujú krytinu.

Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť a tvrdil, že konáre stromu odstránil, takže nemôžu poškodzovať strechu žalobcovho domu. Strom bol zasadený už v čase, keď žalobca svoj dom staval, a hoci je vzdialený len 50 cm od steny domu žalobcu, nemohol spôsobiť popraskanie steny domu.

Okresný súd v Leviciach po výsluchu účastníkov a ohliadke, vykonanej na mieste samom, uložil

žalovanému do 3 dní vyrúbať jaseň a zaplatiť žalobcovi 140 Kčs trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že jaseň sa nachádza v blízkosti žalobcovho domu a v prípade silného vetra konáre poškadzujú stenu ako aj strechu domu.

Proti tomuto rozsudku sa žalovaný odvolal.

Krajský súd v Bratislave zmenil rozsudok Okresného súdu v Leviciach tak, že žalobu zamietol a zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému 32,40 Kčs trov odvolacieho konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že nebolo zistené, že by bola žalobcovi vznikla nejaká škoda, že škoda nebola vyčíslená ani finančne ani iným spôsobom a že žaloba je podaná predčasne. Krajský súd poukázal na to, že podľa tvrdenia žalovaného konáre stromu sú poobrezávané a z toho vyvodil, že žaloba neobstojí ani podľa ust. § 417 ods. 2 O. z.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, podanej predsedom bývalého Najvyššieho súdu, tak, že rozsudkami súdov oboch stupňov bol v tejto veci porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Ustanovenia § 132 a § 489 O. z. zabezpečujú občanovi právo na ochranu proti tomu, kto neoprávnene do jeho vlastníckeho práva zasahuje.

Každý občan je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví a na majetku. Ak ide o vážne ohrozenie, má ohrozený právo sa domáhať, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie hroziacej škody (§ 415 a § 417 ods. 2 O. z.).

Povinnosťou súdu bolo preto poskytnúť účastníkom tohoto konania poučenie podľa § 5 O. s. p. o ich právach a povinnostiach vzhľadom na citované ustanovenia O. Z., najmä viesť žalobcu k spresneniu uplatňovaného nároku (§ 43 ods. 1 O. s. p.), aby bolo jasné, či sa žalobca domáha ochrany proti neoprávneným zásahom do svojich vlastníckych práv, prípadne či sa domáha toho, aby žalovanému bolo uložené vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie ešte len hroziacej škody.

Len po ujasnení si predmetu konania mohol súd vykonať potrebné dokazovanie, hodnotenie dôkazov a posúdenie skutočného stavu.

Ak došlo k neoprávneným zásahom žalovaného do práv žalobcu (§ 132, § 489 O. z.), mohol sa žalobca domáhať, aby bolo žalovanému uložené zdržať sa takýchto zásahov. Iné povinnosti než tie, ktoré smerujú k odstráneniu neoprávnených zásahov do práv vlastníka, však nebolo možné ukladať.

Ak došlo k vážnemu ohrozeniu (§ 417 ods. 2 O. z.), bolo možné uložiť vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie hroziacej škody (a nielen uložiť povinnosť zdržať sa neoprávnených zásahov) tomu, z počínania koho hrozí vážne ohrozenie.

Okresný súd oprel svoj rozsudok, ktorým nariadil vyrúbanie jaseňa, o zistenie, že strom v prípade silného vetra poškodzuje stenu žalobcovho domu. O ohliadke, ktorú nariadil a na ktorú v odôvodnení svojho rozsudku poukazuje, nespísal však okresný súd zápisnicu, takže zo spisov nevysvitá, čo sa vlastne pri tejto ohliadke zistilo. Z priebehu konania na súde prvého stupňa ani z odôvodnenia rozsudku nemožno zistiť, či a do akej miery zodpovedajú skutočnosti tvrdenia žalobcu, že strom zapríčiňuje praskanie steny na žalobcovom dome a že poškodzuje krytinu tohto domu.

Krajský súd oprel svoj rozsudok, ktorým žalobu zamietol, o konštatovanie, že žalobcovi škoda nevznikla a že strom ani nespôsobuje vážne ohrozenie žalobcovho majetku. K tomuto záveru však dospel bez toho, že by bol doplnil alebo zopakoval dokazovanie, vykonané súdom prvého stupňa.

Tak okresný ako aj krajský súd teda nezistili náležité skutkový stav v tom, či zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu, ani či z počínania žalovaného hrozí žalobcovi škoda. Bez náležitého zistenia týchto okolností, ktoré prípadne budú vyžadovať aj znalecké dokazovanie, nemali súdy podklad pre rozhodnutie o žalobcovom návrhu.

Porušili teda oba súdy svojim konaním zákon v ustanoveniach § 5, § 6, § 43 ods. 1, § 120 ods. 1, § 132 a § 153 ods. 1 O. s. p., súd druhého stupňa i v ustanovení § 220 o. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 132 a § 417 ods. 2 O. z.